

ELŐFIZETÉS:

Egész évre . . . 6 ft.
Fél évre . . . 3 ft.
Negyed évre 1 ft. 50 kr.

A lap szellemi részét
illető küldemények a
szerkesztőnek, anyagiak
a laptulajdonosnak küldendők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ KÖZLÖNY.

HIRDETÉSI DIJ:

egy l. hasábjos petit sor
10 kr., többzetű hirdetésnél olcsóbb. Nyilvántartás 25 kr. Bélyegdíj minden hirdetésnél 30 kr. A hirdetések Bittermann Nándor nyomdájában és a szerkesztőnél fogadtatnak el.
Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 10 kr.

Megjelenik minden kedden és pénteken.

Egyes szám ára 10 kr.

A bezdán-óbecsei útvonal.

megyei gazdasági választmányának előterjesztése:

A folyó évi április hó 17-én és következő napon tartott megyei közgyűlésen 26. sz. alatt határozattal azon megbízást vettük, hogy a bezdán-óbecsei út kiépítésének részét, jelen rendkívüli megyei közgyűlésre betherjesszük, a jelen és következő évek alatt leendő műszaki kiépítésére vonatkozólag beérkezett és a 280. számú közgyűlési határozat alapjául szolgáló kétrendbeli fontos vállalati ajánlatot, az időközben még netán beérkező hasonló ajánlatokkal együttesen, beható és érdemleges tárgyalás alá vétén, ezen eljárásunk eredményéről szóló jelentésünket, lehetőleg a már akkor kitűzésre helyezett, jelen rendkívüli megyei közgyűlésre betherjesszük.

Ezen megbízás folytán, az érintett két és az időközben beérkezett hasonló 3-ik ajánlatot is, f. hó 4-én tartott ülésünkben, tüzetes bírálat alá vétén, ezen az alábbi következőkben I. II. és III. al jelzendő ajánlatokban kitett egységárak alapján, számításainkat megtekintvén, úgy nemkülönben ezen számítások eredményét egymással összehasonlítván, konstataituk hogy:

1) az I. számú ajánlat szerint, egy kilométer homokágyas terített kövezés előállítására 18875 frt, és egy kilométer kőalapozatos kavicsosút kiépítése 14800 frt.

2) a II. számú ajánlat szerint egy kilométer homokágyas hasított kövezés előállítására 18150 frt, és egy kilométer kőalapozatos kavicsosút kiépítése 14851 frt.

3) a III. ajánlat szerint egy kilométer homokágyas hasított kövezés előállítására 17850 frt, és egy kilométer kőalapozatos kavicsosút kiépítése 14630 frtba kerülne, és hogy így a Zombor-Szt. Tamás közötti út, ez időszakra még kiépítetlen résznek megközelítőleg felvett 6 kilométer hosszúságban homokágyas hasított kőburkolattal és 26 kilométer hosszban pedig kőalapozat és felső kavics réteggel leendő kiépítése.

Az I. számú ajánlat szerint 498050 frt.
A II. számú ajánlat szerint 495026 frt.
A III. számú ajánlat szerint 488786 frt költséget igényelnek.

Ezen számadatok szerint a fentebb említett ajánlatok közül a III. számú lett volna legolcsóbb és ennél a II. számú 6246 frttal, az I. számú pedig 9270 frttal drágább.

Miután azonban, az érintett ajánlatok csakis az azok által követett vállalati díjra nézve voltak akként tüzetesen összehasonlíthatók; míg ellenben ugyanazok az építési időtartamra, továbbá a vállalati díjak fizetésének határidejére, ugyanint a teljesített munkák vállalati díjainak részben vagy egészben a megyei útépitési alapon leendő ideiglenes benthagyása idejére, és az e címen feltételek és kikötések, végül pedig a beépítendő kő és zúzott kavicsanyag minőségére nézve, egymástól olyannyira eltérőknek mutatkoztak, hogy azoknak ezen tekintetekben, egymással szemben feltűnt előnyeiket és hátrányait, a legkomplicáltabb kombináció mellett sem volt lehetséges akként megállapítani, hogy mindezen tényezők és körülmények figyelembe vételével, az említett ajánlatok közül bármelyiknek is egészbeni határozott előnye, a másik kettő felett praecise számítás alapján konstataitható lett volna; ugyanazért, a fentebb említett időben tartott ülésünk alkalmával, azon megállapodásra jutottunk, hogy a szóban levő műtépitkezésre vonatkozó ajánlatoknak, egymással mindenekbeni kellő összehasonlíthatására nézve betolyással bíró feltételeket, önmagunk alapítandjuk meg, és azokat a fentebb említett I. II. III. alatti ajánlattevőkkel oly felhívással közöljük, hogy a mennyiben az általunk alábbi ismertetendő 12 pontban foglalt feltételek mellett, újabb ajánlatot tenni hajlandók lennének, ezen újabb ajánlataikat hozzánk folyó évi május hó 10-ig benyújtásuk.

A fentebbiek szerint általunk megállapított feltételekben, a következőket kötöttük ki, jelesen:

1. Hogy az ajánlat, a kernyai keresztútól, esetleg a Kernya-Szivac közötti levő uradalmi pincétől, két Szivacot át, Cservenkaiig; és Verbász innesső széléig, Szt. Tamás község innesső széléig terjedő útvonalra vonatkozzék.

2. Hogy az útszélességek, a községekben 5 1/2, a községekben kívül, szegélykövek nélkül 4 méterrel vétesseken fel; világosan kikötöttvén, hogyha a megyei hatóság, más szélességekkel kívánna építtetni, vállalkozó köteles leendő egységárak szerint az utakat a változtatott szélességekben is kiépíteni.

3. Hogy a) az alapkövezéshez: a mohács-szobári kőanyagon kívül még villányit, szobbit és bogdányit; b) a kavicsolásra: 1/2 részben mohács-szobárit, másik 1/2 részben pedig első minőségű villányit; c) a hasított és szegély kövezéshez kizárólag I-ső rendű mohács-szobárit;

d) a homokágyazathoz csakis dunai homokot lehet alkalmazni.

4. Hogy az egységárak a földmunkáról köbméte-

rekben, a két oldali szegélyköveknek folyóméterben, homokágyazott, hasított kövezet, alapkövezés és felső kavicsolási munkák után négyeszméterenként teendők ki; végül pedig, hogy az összes munkálatok, egy kilométer homokágyas hasított kövezet és egy kilométer kavicsolt útra nézve is kiteendő lesz; minden kilométerre 3000 köbméter földmunkát számítva.

5. Hogy a fenntartási kavicsanyag utáni egységár köbméterenként teendő ki, és hogy ezen kavicsnak, a kavicsrétegre nézve megállapított kavicsanyag minőségével mindenekben egyenlőnek kell lennie.

6. Hogy a teljesítendő (végzendő) munkák, következő határidőkre fejezendők be, jelesen:

1883-ban: a) a kernyai keresztútól, az uradalmi pincéig;

b) Uj-Szivac, Kernya felőli széléig, az Ó-Szivac Cservenka felőli végén levő Ferenc-csatornai rakodóig, és

c) az Uj-Verbász község, Kula felőli széléig, a Szt. Tamásra vezető útba eső Ferenc-csatornai hidig terjedő rész;

1884-ben: az uradalmi pincétől, Uj-Szivac kezdetéig; és a szivaci csatorna rakodótól Cservenkaiig.

1885-ben: a verbász-szt. tamási útba eső Ferenc-csatornai hidtől, Szt. Tamás község innesső széléig.

7. Hogy a fizetések, 1884. december 31-én kezdődvén, úgy erre, mint minden következő évről ugyan- csak december 31-ik napján, kamatok nélkül fognak a sikeresen felülvizsgálva átvett útszakaszok után évenként összesen 100 ezer forintig terjedhető részletekben teljesíteni, és így az utolsó részlet 1887. évi december 31-én lesz fizetendő.

8. Hogy a vállalkozó, csatornai szállítási illetéket nem fizet.

9. Hogy a biztosíték az elvállalt munka értékének megfelelő 5 % leendő, melyből a sikeresen felülvizsgált útrész utáni részlet, az egy évi jótállási idő leteltével, megejtendő sikeres utófelülvizsgálat után vállalkozónak vissza fog adni.

10. Hogy a homokágy magassága 32 cm, a hasított kövezés magassága 21 cm, a hasított kőfelület 256—400 cm, illetve 16/16—20/20 cm. négyzetben: a kőalapzat magassága 15 cm; a felső kavicsréteg magassága 10 cm; a szegélykö magassága 40 cm; a szegélykö vastagsága 10 cm leendő.

11. Hogy a két Verbászon keresztül vonuló út kikövezése elkülönítetten is biztosítható lévén, ezen szakasz építésére nézve, az egységárak külön is kitehetők.

12. Hogy a Szt. Tamás község Ó-Becse felőli széléig O-Becséig terjedő szakaszra nézve, alternative, készpénz fizetés, vagy 1887. éven túl kezdődő kamat nélküli, a vagy 5 % kamatfizetés melletti egységárak szinte kitehetők.

Ezen intézkedésük folytán, hozzánk május 10-ig két rendbeli ajánlat érkezett be újabban, melyek közül a I.-el jelölt, egyik ajánlat szerint, fentebb érintett 6 kilométer hasított és 26 kilométer kőalapozatos műtépitkezés kilométerenként 18985 frt és illetve 11900 frt, vagyis összesen 423310 frtba, a II. 1/2-vel jelölt második ajánlat részint pedig kilométerenként 19705 frt és illetve 12250 frt vagyis összesen 437000 frtban; vagyis az I.-el jelölt ajánlatnál 13690 frttal többbe kerülne.

Felemlítendőnek tartjuk még ezek után, hogy az újabban beérkezett és II. 1/2-vel jelölt ajánlat szerint, csupán a Kernyától Szivacot át, Ó-Szivac község Cservenka felőli széléig terjedő útszakasz kiépítése esetén, egy kilométer hasított kövezés 18725 frt és egy kilométer kavicsos út 11750 frt vagyis az egész 6 kilométerrel felvett hasított kövezés és 26 kilométerrel felvett kavicsos út előállítására, ezen utóbbi egységárral számítva 417850 frtba kerülne.

Miután ezen utóbb jelzett egységárak melletti műtépités költsége, a készpénz fizetés mellett mult évben biztosított zombor-kernyai műtépités költségénél is, előnyösebbnek bizonyult: azon voltunk, hogy a szóban levő, jelesen a Kernya község, Szivac felőli széléig terjedő keresztútól, két Szivacot át, Cservenka község Szivac felőli széléig, továbbá az Uj-Verbász község Kula felőli széléig, Szent Tamás község Verbász felőli széléig terjedő utak műszaki kiépítése, lehetőleg ezen legutóbb feltüntetett és a II. 1/2-vel jelölt ajánlatban kitett egységárak mellett, biztosíthatóság; mely cél elérése tekintetéből az illető ajánlattevőkkel, a szükségeszerű tárgyalást megtartván, annak eredményeként van szerencsénk ezennel jelenteni, hogy a kernyai keresztútól az ó-szivaci csatorna rakodóhelyéig terjedő útrésznek, 1883/4. években leendő kiépítését Münster Jakab és társai, — a zombor-kernyai műtépitkezés vállalkozói; az Ó-Szivactól Cservenkaiig és Uj-Verbász-Kula felőli széléig Szent Tamásig terjedő útrésznek, — 1883/5-ik években leendő kiépítését pedig Freund Ferenc és Freund Vilmosnak készfízető kezességkenti jótállása mellett, Freund Nándor vállalkozó mérnök, — vagy is a hasított kövezést 18725 frt, a kavicsos útépitését pedig 11750 frttal számított kilométerenkénti egységár mellett, magokra vállalták; felemlítvén még egyben, miszerint Freund Nándor ajánlatában, — ugyanoly egységárak mellett, mint a szivac-cservenkai és verbász szt. tamásira nézve; —

a Szt. Tamás ó-becsei út műszaki kiépítésére is ajánlkozott.

Midőn ezek után a kernyai keresztútól a szivaci rakodóhelyéig és onnan Cservenkaiig, végül pedig a verbász-szt. tamási utak kiépítésére vonatkozólag fentebb ismertetett Münster és Freund féle ajánlatoknak elfogadását; a Münster-féle ajánlatban említett kőanyagok alkalmazásának kikötése mellett; — a tekintetes megyei közgyűlésnek ezennel véleményezük: egyben javalnunk, miszerint a verbász szt. tamási útnak műszaki kiépítésére nézve a Freund-féle ajánlat szintén elfogadtassék, oly kikötés mellett azonban, hogy a megyére nézve ezen út kiépítése csak azon esetben legyen Freund Nándor és társai ajánlattevőkkel szemben kötelező, ha ezen útnak műszaki kiépítését a megye 1885-ik évi május hó 1-ig más módon nem biztosítaná.

A megyei gazdasági választmány által tett előterjesztés mindenekben helyesülően tudomásul vétetvén, az érintett előterjesztésben felhozott indokoknál fogva, és szemben azon körülménnyel, hogy a megyének ezen bezdán ó-becsei legfontosabb nyilvános közútja, az elfogadni javalt ajánlatok szerint a bezdáni Dunától Szt. Tamásig és esetleg egész Ó-Becséig a közeli néhány év alatt az eddigi műtépitéseknél elért árlejtési és alku eredményekhez képest igen előnyös vállalati díj mellett leendő kiépítve, a kérdéses útszakaszok kiépítése, a betherjett legolcsóbb II. 1/2-vel jelölt ajánlati árak mellett, a gazdasági választmány előterjesztése értelmében kiépíttetni ezennel elhatároztatik, és a megyei alispán ur felhivatik, hogy az előterjesztés értelmében a vállalati szerződéseket kösse meg, és a kérdéses útszakaszok kiépítése iránt intézkedjék; egyuttal pedig az érdekelte községekkel, a méltányos hozzájárulásra nézve, a tárgyalásokat is tartsa meg.

Hírek.

Kiállítási ügyek. „A Bácsmegyei női kézműipar kiállítás“ elnöksége a földmívelés, ipar és kereskedelmi miniszterhez gróf Széchényi Pál ó nagyméltóságához e hó elején a következő folyamodványt intézte: A zombori jótékony magyar nőegylet f. évi szeptember hó 2-án megnyitandó és egész Bács-Bodrogh megyére kiterjedő női kézműipar kiállítást rendez. E kiállítás célja a női kézműipar minden néven nevezendő ágát a legigénytelenebb harisnyakötéstől a legművészebb hímzésig, a szövés, varrás, fonás, lombfűrészelés, forgácsmunka faragványok stb. legesekélyebb productumától a legművészebb remek tárgyig felölelvén: Bács-Bodrogh megye területén a női kézműipar mai fejlettségi állapotáról tanulságos tájékoztatást nyújtani: célba vett eredménye pedig ez uton az egyes ágakban elért sikert közzétesse tenni, a mennyiben a kiállított mű mintaként fog hatni, tájékoztatást nyújtva és izlést nemestítve a szemlélőben — a más ágakban esetleg jelentkező hiányok vagy hátramaradottság pedig közmegebeszélés és nyilvános megbírálat tárgyát képezvén, könnyen és gyorsan lesznek orvosolhatók. Végre minthogy sokan kézi munkájukból tartják fen magukat, mindenkinek tér nyílik ügyességét bemutatni, munkássága árát közudomásra hozni: így a női kézműipar terén a kereslet helyes tájékozást nyer, a kínálat pedig e kiállításon kellő tájékozást fog nyújtani. Hogy e megyei érdekek kiállítás a kitűzött nagy horder-jü célokat elérhesse, szükséges iránta nagyobb mérvű érdeklődést keltetni s hasznos versenyt előidézni, mi csak úgy lehetséges, ha jutalmak — érmek és dícsérő oklevelek — tüzetnek ki pályadíjakul: hogy a kiállítás rendezősége e költségeket fedezhesse, kéri a magas miniszteriumot kegyeskedjék e célra részére kétszáz forintnyi állami segélyt adományozni. — E kérvényre a földmívelés, ipar és kereskedelmi magas miniszterium május hó 27-én 21,891. sz. a. a kiállítási elnökségnek a zombori adóhivatalnál felveendő kétszáz forintnyi állami segélyt rendelkezésére bocsátott. A magas kormány e nagylelkű támogatásának kieszakolása a főispán ur ó méltóságának érdeme. — Dr. Margalts Ede, kiállítási titkár.

Nyilvános köszönet. A vallás és közoktatásügyi magas miniszterium hálás köszönetét nyilvánítja a zombori magyar olvasókör elnökének azért, hogy a kör 134 tudományos munkát a zombori állami gymnasium könyvtárának ajándékozni szives volt.

Szabadkán Jankovich főispán fogadásánál 110 lovas és 93 kocsi kíséret volt.

Sürgöny. Szabadka A Mukits János polgármester ellen beadott vádakat a közíg. bizottság keddi ülése egy szó ellen egyhangulag elvetette.

Ujvidéken kir. kath. főgymnasiumi rendes tanárra nevezetett ki Paracetich Vince ottani h. tanár, megyénk szabadkai szülőte.

Zentai hírek. Az ottani 48-as honvédegyelet tb. elnöké Majoros Istvánt, elnöké Szegfű Györgyöt, alelnöké Lichtenstein Ferencet választotta. Tajainak száma 200 fel jár. — Az egyesült ipartársulat elhatározta, hogy a tanév végén mestersinások munkáiból kiállítást rendez s a legények számára olvasókört létesít. — Bohus Elek szbíró írrok elvette Szegfű Mariska k. a. t.

Csanady Antal, bajai csendőr parancsnok, és Csáti János, Nagy-Bocskoros Mihály és Jónás János börtönőrök arról vádoltattak, hogy Hajnal Pál és Bordás Mihály ómorovici lakosokat törvénytelen módon szorították egy bűntény elismerésére, továbbá Drobnayák Johanna 63 éves asszonyt kifeszítették a bakra s talpát öt percig a forró kemencéhez nyomták, hogy a bűnbeismerést belőle kifagassák. A szabadkai kir. törvényszék Csanadit 3 évi, a börtönőröket 1-1 évi börtönre ítélte. A kir. kuria Csanádi büntetését két évre szállította le; a fogságot Baján fogják lelni.

Kérnök a parkra gondot viselő városi tanácsos urat, legyen szives az ottani kutakra egy-egy bádóg poharat láncoltatni, hogy a megszemjázó kis gyermekek veszélytelenül juthassanak üdítő cseppekhez. Így van ez máshol is a sétáló helyeken.

A zombori kereskedelmi- és iparbank Apatinban fiók egyletet alapított.

Az „Ujvidéki Dalárda” június 2-án testületileg kirándul Verbászra. Lesz nagy mulatság.

A „Nemzeti Ujság” tegnapi száma írja: „Veszprémben Ahr Adolf, geni tudós, tudományos szemleletű a kalmából egy belemélyedt az üvegkötésű Schillerbe (Schiller in Glasband), hogy rendőri úton kellett őt kijózanodásra szorítani. Felébredvén, a kapitányság előtt latin védbeszédben mentegette magát s nem ugyan annak érveire, hanem hangzatará tekintettel, szabadon bocsájtattat s Budapest felé utazott.” — A nevezett „utazó tudós” nálunk is ismeretes hat évi „tanulmányos bolygásáról.” Bővebb fölvilágosítással városunkban mindenki, azonkívül Baján, Ujvidéken, Rigycián, Kulán sokan szolgálhatnak.

Szabadkai népbank. Aláírás iv. Alulírottak mint alapító tagok egy „Szabadkai népbank-részvénytársaság” című 50 évi időtartamra terjedő új pénzintézetet felállítani óhajtván, egyetemleges kötelezettség mellett kibocsátottunk 100 db eredeti aláírási ívet a következő tervvel: A társaság alapítókijét 100 db névre szóló 100 frt értékű részvény fogja képezni, melyből 10 százalék a társaság megalakulásakor, a többi pedig legalább évnegyedéknél o. ért. 5 frtos részletekben volna előlegesen lefizetendő. Felszerelési kiadásokra az iv aláírásakor minden részvény után o. é. 1 frt fizetendő. Az aláírás 1883-ik évi június hó 23-ik napjáig tart. Az egylet szabályai az 1875-ik évi kereskedelmi törvény szerint fognak a közgyűlés által elkészítettet. Kelt Szabadkán, 1883-ik évi május hó 1-én. 1. Varga Elek földbirtokos s. k. 2. Pukkel Sándor földbirtokos s. k. 3. Vujkovits Czviin földbirtokos s. k. 4. Ötömösi Magyar György földbirtokos s. k. 5. Törley Gyula földbirtokos s. k. 6. Branchler Henrik földbirtokos s. k. 7. Tamássy János földbirtokos s. k. 8. Rieger Mihály kereskedő s. k. 9. Kuluncsits Dániel földbirtokos s. k. 10. Kladek Mihály kőműves s. k. 11. Csik Jakab gőzmalomtulajdonos s. k. 12. Gyelmis Gerő ügyvéd s. k.

Örvedetes térfoglalás. Bács-Keresztur községnek f. é. május hó 10-én örökidőkre kiható örömmünnepe volt. Ezen görög katolikus oroszajku hazafias lakossága évek óta fáradozik a községi illetve magyar nyelvű iskolák szervezése megnyitására és az állami nyelv tanításához értő tanerők alkalmaztatására. Óhaja és nemes törekvése azonban a horvát krízisevei püspökségtől függő pánszláv érzelmű befolyás következtében mind eddig meddő s eredménytelen maradt, — miglen t. i. a megyei törvényhatóság ezen körülményről közvetlen értesülvén a kereszturi tanügyi állapotok megvizsgálása és az iskolák rendezése céljából a helyszínrre egy-egy vizsgálo bizottságot ki nem küldött. A tényleg nap volt az, melyen Czifrusz Ferenc tanfelügyelő kir. tanácsos ur öngyásága tek. Schikk Mátyás szolgabíró és tisztelendő Ujfalusi Mihály kucurai lelkész s püspöki megbízott urak kíséretében a kereszturi görög katolikus felekezeti népiskolákat sorban személyesen bejárta, megvizsgálta és tanügyi állapotokról közvetlenül meggyőződött. Örvedetes az is, hogy Gyurgyevó község küldöttsége ugyan e napon és helyen jelentkezett a kir. tanfelügyelő ur öngyáságánál saját tanügyüknek hasonló rendezése és iskolák magyarosítása végett. Tért foglalva magyarosodnak, állami nyelvünk hódítva terjed, nekünk biztos kilitást nyújt arra nézve, hogy iskoláink s tanügyünk kellő támogatás mellett egy év alatt nagyobb eredményeket leend képes felmutatni, mint ezelőtt évtizedekig tehette. Adja is a kegyes ég, hogy a magas kormány, törvényhatóság és kir. tanfelügyelő ur öngyásághoz kötött jogosult reményeink mielőbb valósuljanak. —ák.

A r. k. toronyon a munkát kedden megkezdették. A zombori tktár hivatalosolgáját, az általános Varga Pista bácsit, szerdán kísérték örök nyugalomra. A gyászszertartást a morovici ekklézsia végezte; meglepő, mert szokatlan volt a morovici gyermek dalárda szép kísérő éneke. Becsületes, szorgalmas ember volt s értett a mellékes pénzszerzéshez, úgy hogy szép vagyonot hágy örökösire.

Uj cégek. Abraham Farchi bizományos Ó-Becsén, bej. az ujvidéki kir. trvszéknél ápril 9. — K. Matits rőfűkereskedő Ujvidéken, bej. u. o. ápril 9. — Johann Neskovits vegyeskereskedő Ujvidéken, bej. u. o. ápr. 16.

Irodalom.

Dr. Váli Béla, szabadkai földink s lapunknak szives dolgozó társa tollából „Vas Gereben (Radákovits József) élete és munkái” című irodalmi monografia jelent meg. Az első lapot a zamatos tollú írónak jól sikerült acélmetszetű mellképe díszíti. A 80 lapos munka Budapestén Grimm Gusztáv könyvkereskedésében jelent meg s 50 kron kapható. A mű címének tartalmát gondos okfokutatással, részletekbe bató alaposággal oldja meg. Az életrajzot úgyszólván életképekre bontja föl s minden ily képhez gondos tanulmánnyal állítja össze az illető korszaknak szelleme és szenvedélye rajzolásával a megfelelő háttér. Az irány az ismertetésre választott legmagyarosabb íróhoz méltó. Ajánljuk mind azoknak, akik egy érdekes irodalmi kortés alakot, mulattatva oktató finom dolgozatból megismereni szeretnek. Az olvasó körök s számos magán könyvtárak, melyek Vas Gereben munkáit bírják, helyesen cselekednének, ha olvasmányának becsét ezen életrajz meghozatásával emelnék.

Megtagadható-e Petrovosszellő községétől a gyógyszerintár felállítására?

Mi azt mondjuk, hogy nem. Mert, qui suo jure utitur, nemini facit injuriam, ki saját jogával él, senkinek sem követ el jogtalanságot. Ez megdönthetetlen alap igazság. Mi jogunkkal élünk akkor, a mikor községünkben egy személyes jogu gyógyszerintár felállításához szükségelt engedély megadását kérjük és sürgetjük. Nehogy azonban valaki fennebbi állításunkra azon második alaptétellel feleljen, hogy: quod gratis assertitur, gratis negatur, a mi bizonyítás nélkül állítatik, egyszerűen visszautasítatik, igyekeznünk fogunk az általunk felhozott előbbi alapigazságról begyőzni, az intéző köröket, nemcsak a megmáshatatlant törvény száraz betűivel, hanem az összegegyeztető statistika és a gyakorlatból is kiemelt egyes példákkal.

Lássuk mit mond a törvény? Az 1876-ik évi XIV. t. c. 134. § a ezt rendeli: új gyógyszerintár felállítását a törvényhatóság meghallgatása után a belügyminiszter engedélyezi.

Uj gyógyszerintár felállításáért folyamodhatik: a) valamely község; b) okleveles gyógyszerész, ez esetben az illető község véleménye meghallgatandó.

Az engedély csak akkor tagadható meg, ha tekintettel a népesség számára és a helyi viszonyokra, kellően kimutattatik, hogy az új gyógyszerintár elannyira felesleges, miszerint az ily uton megszorított gyógyszerintárak fennállását veszélyeztetné.

Ezek a törvény szavai. Már most, nem-e saját jogunkkal élünk akkor, a midőn az okleveles gyógyszerész által felállítatni kért gyógyszerintár szükséges voltát kimondottuk, nem-e a törvény keretén belül mozgottunk akkor, a midőn a mult 1882-ik évi július hó 22-ik napján tartott rendkívüli községi képviselői gyűlésből 110. sz. a. hozott határozatunkkal a községben egy személyes jogu gyógyszerintár felállításának szükségességét kimondottuk. — Nem-e a törvény intézkedésének tettünk akkor eleget, a midőn is 1883-ik évi január hó 8-án a községi előjáróság által kiállított véleményes nyilatkozatunkkal, ugyancsak azon óhajunknak adtuk kifejezést, hogy tekintve községünk népességének 7231 lelket számláló nagy számát, tekintve a közegészségügynek felette nagy fontosságát és tekintve végre a szomszéd gyógytáraknak, különösen a téli és tavaszi időszakokban nehezen való megközelíthetőségét, hogy községünkre egy személyes jogu gyógyszerintár felállításához szükségelt engedély megadására reánk nézve áldás, és a közegészségügyre nézve pedig haladás lenne. Ha tehát mindig a törvényes uton vagyunk, ha a törvény legapróbb kívánalmának is megfelelünk, hogy lehetne a gyógytár felállítását községünktől megtagadni?

Hogy pedig a törvény minden szavának a legnagyobb precizitással megfeleltünk, igazoljuk ime egy másik ténnyel is.

Az 1876-ik évi XIV. t. c. 149. § a ezeket rendeli: Oly községekben, melyek saját orvossal bírnak, közegészségügyi bizottság alakítandó. — Ezen §-nak 3-ik bekezdése pedig így szól: A községi közegészségügyi bizottság tagjai: a község orvosa, állatorvosa, a gyógyszerész, továbbá lelkészek, jegyzők és tanítók, azonkívül a községben lakó legalább három értelmes és szakkedvelő egyén, kiket a községi képviselő testület választ.

Mi a törvény ezen rendelkezésének is eleget tettünk. Ugyanis a közegészségügyi bizottság még mult 1882-ik évi december hó 31-ik napján gyűlést tartván, az ez alkalommal felvett jegyzőkönyv tanúságaként, a közegészségügyi bizottság nagy többséggel csaknem egyhangulag oda nyilatkozott, hogy a gyógyszerintár felállítására községünkre nézve égető szükség.

Nézzük már most mikor tagadható meg az engedély? csak akkor, ha tekintettel a népesség számára, és a helyi viszonyokra, kellően kimutattatik, hogy az új gyógyszerintár elannyira felesleges, miszerint az ily uton megszorított gyógyszerintárak fennállását veszélyeztetné.

Kérdezzük, nem-e megfelel községünk a törvény ezen rendelkezésének is? Megvan a kellő számú népesség, kedvezők a helyi viszonyok, hogy pedig a gyógytár elannyira felesleges volna, miszerint a másikonk existenciáját veszélyeztetné, azt olyan argumentummal, mely a szigorú kritikát megállhatná, senki fia sem tudná bebizonyítani.

A fennebbiek által tehát eléggé igazoltuk, hogy a törvény minden kívánalmának kellően megfeleltünk, a kérdés csak az, hogy mindezek ellenére, megtagadható-e tőlünk a patika felállítására?

Menjünk azonban bizonyításunk másik útjára és vizsgáljuk meg, ha vajjon mit tüntett ki az összehasonlító statistika; és a ki figyelemmel kíséri sorainkat, csakhamar azon meggyőződésre jut, hogy az igazság mérlege felénk hajlik.

Ada mezővárosában van, 1762 ház, a népesség száma 9693, ebből irni olvasni tud 3545, izraelita pedig van összesen 410; Moholon van, 1483 házzám. népesség 7782, az irni-olvasni tudók száma 2487, az izraelitáké pedig csak 186; Petrovosszellőn van 1430 ház, a népesség összes száma 7231, ebből irni-olvasni tud 2414, az izraeliták száma pedig 293. Ez a szomszedság. Mi tetszik ki ebből? az, hogy mi Mohollal teljesen egy uton vagyunk, Ada pedig csak a népességgel tesz túl rajtunk, de a kereskedőkre — tehát a nép azon osztályára, mely a civilizáltabbak közé tartozik — alig egy száz lélekkel mulja felül községünket, lévén Adán 410 izraelita, nálunk pedig van 293 és így ebben a tekintetben jóval túl teszünk a moholiakon, a mennyiben ott csak 186 izraelita van. Mit bizonyít ez? azt, hogy nálunk a kereskedelem épen olyan virágzó mint akár Adán vagy Moholon, mert ha nem lenne az, nem lennénk tulajásztva izraelitákkal, hisz tudvalevő dolog, hogy azok csak ott telepednek, a hol a viszonyok a kereskedelemre kedvezőbbek. Már pedig ott, a hol a polgárságnak egy jókora részét a kereskedő-és iparos-osztály teszi, sokkal könnyebb megérteni a néppel a gyógyszerintár és minden nemes intézménynek üdvös és hasznos voltát. Fordítsuk azonban figyelmünket a városokra és szemléljük meg, mit találunk ott? azt, hogy vannak sokkal kisebb rendezett

tanácsu de sőt törvényszék és járásbíróssággal bíró városaink is, mint a mi községünk, és vajjon nines e azoknak gyógytárak? Vegyük a környéket vagy jobban mondva saját megyénket. Baja, törvényhatósági joggal felruházott város, lakóinak összes száma nem több mint 19241 és van három (3) gyógyszerintár; — Zombor, a központ, lakósa 24693 lelket számlál és van neki 3, mondd három gyógytára. Ha már most összevetjük ezekkel községünk népességét, mely kitesz 7231 lelket, úgy az arány nagyon fényesen igazolja, hogy nálunk egy gyógytár fennállásához a szükséges népesség száma meg van.

Van azutá községünkben, eltekintve a már felhozottaktól, tíz néptanító, ezek közül ha nem is mindegyiknek, de a nagyobb résznek van gyermeke, némelyiknek 5-6, már magában véve ezek gyermekei oly nagy számot reprezentálnak, hogy számuk a közegészségügy érdekében figyelmen kívül nem hagyható.

De nagyszámban vannak nálunk az irni és olvasni tudók is, ez pedig bizonyítja azt, hogy minél nagyobb az értelmi erő, annál könnyebben lelkesül a szépért és jóért.

Legyen ez elég az összehasonlító statistikából, a ki látni és hallani akar, láthatja, hallhatja.

Hozzunk fel most már egy pár gyakorlati és néppéldát. A szomszédomnak van kocsija, lova, nekem nines, hanem van pénzem, de nekem nem szabad kocsi, lovat beszerezni azért, mert a szomszédomnak van, tehát kénytelenitve vagyok az ő jólelkűségére apelálni. Mo'olnak van patikája, nekünk nines, no de mellettünk szól minden törvényes érv, hanem azért mégis csak Moholra menjünk gyógyszerért. Egy másik helységnek, mely talán kisebb mint a miénk, van gyógytára, de van neki nagybefolyású és hirneves embere is, a ki minden lehető elkövetett, hogy a község gyógytárát kapjon. Nekünk nines befolyásos emberünk — ha csak e lapnak mélyen tisztelt szerkesztője nem mozgat meg minden követ községünk érdekében, — hanem mellettünk szól a törvény és igazság minden szava, és mindezek ellenére, ne legyen gyógyszerintárunk? ezt — minden pessimismus mellett — elhinni nem akarjuk.

Nálunk a közlekedés — különösen télen és tavaszkor — egyaránt valamiut Óbecse vagy Mohol felé is nyaktörő és döcögős, oly annyira, hogy az, a ki a betegnek, a prescribált gyógyszert a mondott helyekről beszerezni akarja, előbb ő maga is kénytelen az ur vacsoráját magához venni. Ha ragály ütne ki, mielőtt a kívánt gyógyszer beszerezhető volna, addig akár egy egész utca lakossága elpusztulhatna. Ha a pillanatnyi segély sok esetben segítene a betegnek, és ha a szegény beteg akarata ellenére várni nem bír, mert a betegség rohamai erősek, úgy akkor haljon meg, akár száz ilyen beteg is, mert a 7231 lelket számláló nagy községben, minden törvényszerinti megkiváratóság mellett nines gyógyszerintár.

Mindezeket felőlvá és a dolgot minden oldalról éretten megfontolva, községünk képviselő testülete f. évi ápril hó 7-ik napján 63 sz. a. hozott határozatával egy öt tagból álló küldöttséget menesztett a törvényhatóság első tisztviselőihez Ó méltósága a fő-és Ó nagysága az alispán urakhoz, azon megbízással, hogy községünkben egy személyes jogu gyógytár felállításához szükségelt engedélyt, illetve a kedvező véleményt kieszközölnék. Ahonnan is azon ígérettel jöttek vissza, hogy községünk érdekében az intéző körök minden lehető megteendek.

Ezek után mi azt hisszük, erős meggyőződésünk, hogy tőlünk Aesculap csarnokának felállítására nem fog megtagadtatni, és hogy mi is nem sokára felállhatjuk, hogy: Tandem aliquando, post tot discrimina rerum!

Petrovosszellő, 1883. május hó.

abc

Ujvidéken, 1883. május 28-án.

Tegnap városi képviselőtestületünk rendkívüli ülést tartott. A gyűlésen főispán ur elnököl; jelen volt a városi tanács teljes számban, valamint csekély kivétellel valamennyi képviselő is, mert a határozandó tárgyak igen fontosak és Ujvidék város bel- és küléletére nézve igen nagy hatással bírtak.

Derék polgármesterünk Radovanovics János ur, amióta állását elfoglalta, a város bel- és kül emelését melegen szíven hordja. Már eddig az egész város követtel látatott el s mindenfelé már járdán haladhatunk, ez egyike főérdemeinek. A tegnapi ülésen polgármester ur azon indítványt hozta, hogy vétessék fel egy fél millió o. é. forint kölcsön. Ezen kölcsönből a disznópiacra nagy katonai laktanya, a főtéren egy díszes városház építtessék, a fenmaradt részletből pedig törlesztessék a hitelbanktól régen felvett adósságunk.

A képviselőtestület ezen indítványt élénken helyeselte és ellenmondás nélkül elfogadta, miután polgármesterünk számjegyekkel kimutatta, hogy a kölcsön felvételével sem a költségvetés kárt nem szenved, sem a községi pótlék nem fog emelődni, mert az eddigéig fizetett lakbér az ugynevezett chemallaktanyák után tetemes összegre rüg, az új városház pedig 2 emeletre fogván felépíttetni, az irodák többrészt, kivéven a városi kapitányi hivatalt, az emeleteken fognak elhelyeztetni, földszint pedig 22 üzlethelyiség leend, melyek évi bérjövödelme, valamint a mostani városház házbére, évről évre tetemes összeggel fogja a városi pénztárt segíteni; a hitelbanknál pedig a felvett 190000 frtból eddig 30 részletben összesen 180000 törlesztett, mindazáltal még 130000 frt törlesztendő.

Az új kölcsön 32 év alatt egyenlő részletekben fog törlesztetni. Az építés a kormány belegegyezésének leérkezte után rögtön toganatosittatik.

A közmunka előirányzat kimutatása minden részben kihagyott.

Miután dr. Wolf Ferenc katonai első osztályu ezredorvos innen Brassóba áthelyeztetett s városunkat, hol minden tekintetben kedvelt személyiség volt elhagyja, úgy tekintettel arra, hogy 14 évi szakadatlan itt tartózkodása alatt emberszerető magaviseletet tanusított, tekintettel arra, hogy több mint 100 szegény család általa nemesek ingyen gyógykezeltetett, hanem élelmézzel és orvosi gyógyszerekkel is ellátatott: határozatott, miszerint dr. Wolfnak a városi tanács és a képviselőtestület jegyzőkönyvi köszönete nyilváníttassék, miről dr. Wolf írásban értesíttetni fog. Egyben felkértelet elnököl főispán ur, miszerint ezen érdem-

teljes polgártárs legfelsőbb kitüntetése végett a magas kormánytól elterjesztést tegyen.

Több tárgy megvitatásul nem lévén, az ülés be-
záratt.

Tegnap a helybeli r. kath. tanítótestület Bende Imre apátplébános elnöke alatt értekezletet tartott, melyben apát ur oda nyilatkozott, hogy beteges állapota miatt fürdőbe utazni kénytelen lévén, a f. tanévi iskolai zárvizsgálatokon jelen nem lehet, miért is Kopper György főgymnasiumi tanár urat, a vizsgákra nézve az elnöki teendőkkel megbízta.

A vizsgák következő rendben fognak megtartatni: a VI. és V. egyesített fosztályban t. é. június 25-én délelőtt, a IV. és III. egyesített fosztályban f. é. június 25-én délután, a II. fosztályban f. é. június 26-án délelőtt; az I. fosztályban t. é. június 26-án délután; a szt.-rökus melletti külvárosi iskolában f. évi június 27-én délelőtt az alsosztályban, délután a felosztályban. A t. iskolának kezelése alatt lévő leányiskolában pedig a VII. osztályban f. évi július 2-án egész nap, július 3-án délelőtt az egyesített VI. és V-ik osztályban, délután a VI-ik osztályban, július 4-én az egyesített III. és II. osztályban délelőtt, délután pedig az I-ső osztályban; július 5-én délelőtt a kisdudóvóban. Elnökölő apát ur értesíti a tanítótestületet, miszerint f. évi július 8-án Wachtl István, helybeli szülött, első miséjét mondani fogja.

Az Újvidék-Palánka vidéki r. k. tanítóegylet nagygyűlése f. é. június 14-én N. Palánkán főt. Ambruszt Péter másodelnök elnöke alatt fog megtartatni, melynek lefolyásáról annak idejében tüzeten fogok írni. Nagys. Szulik József iskolátogató ur a helybeli r. k. iskolákat ma meglátogatván, mindenütt megelégedését fejezte ki.

Az újvidéki dalárda 15 évi fenállásának megünneplése alkalmával Új-Verbászra dalárkirándulást teend és az újverbázi casinó helyiségében szombaton az az f. é. június 2-án táncos egybekötött dalestélyt rendezend, melynek tiszta jövedelmének egyik fele az újverbázi realgymnasium, másik fele pedig az ottani casinó könyvtár alapja gyarapítására fordítandó lesz. Jegyek ára: családjegy 2 frt 50 kr, személyjegy 1 frt. Misorozat: 1. „Dalra barátim“ férfikar. 2. „Ejtelgés“ dél szláv dallam után férfikarra alkalmazta Weimvurm. 3. „Csendes a tó“ férfikar, Pfeil H. től. 4. „Három magyar népdal“ férfikarra alkalmazta Petrik Ferenc. 5. „A szerelem szökdelése“, bariton magány (Fischer Ferenc Geller ur) férfikar és zongora kísérettel Engelsbergertől. 6. „A templomoska“ férfikar, Baec kertől. 7. „Magyar népdalok“ férfikarra alkalmazta Doppler Károly. 8. „Beim Fensterln“ karinthei népdal, férfikarra alkalmazta Koschat. 9. „Magyar népdalok“, férfikarra alkalmazta Doppler Károly. 10. „Utazás a vasuton“ rezzög, férfikar, zongora kísérettel Metzger-től. Lefolyásáról annak idejében többet.

Péterváradon tegnap új polgármestert választottak. Jelölt volt 2 m. p. Vuksan Ivó eddigi alpolgármester és Banian N. gazdász. A szavazás alkalmával Vuksan Ivóra 30, Banian N. re pedig csak 2 szavazat esett s így Vuksan Ivó majdnem egyhangulag választott meg Pétervárad polgármesterének. Vuksan Ivó született 1838. augusztus 18-án Lajos-ölygyben; mint gazdász fia, öt apja csakis az elemi iskolákba küldötte, azután a gazdaszatban oktatta. Egyéni jelleme közmondásszerű, hogy a majorokban az a közmondás: „besületes mint Vuksan Ivó“. Polgártársai bizalma által 5 évvel ezelőtt pétervárad alpolgármesternek választották. Színtoly hazafias érzetű mint b. e. Hannell volt, polgári egyéb érenye is teljesek.

Ma d. e. megható ünnepély folyt le a r. k. templomban. U. i. Gaál Hermin színész nő zsidó hitéből kitért és a r. k. anyaszentegyház tagjává lett. Apát ur ő nagysága a keresztelezés szertartását ön maga végezte. Keresztelezés után apát ur magasztos beszédet tartott, melyben a r. k. hit fölveit magyarázta. Szép beszédje a jelenlévő nagyszámú közönséget úgy mint a megkereszteltet többször könnyekre fakasztotta. A megkeresztelt színész nő, ki Bogyo színtársulatának legtehetségesebb női tagja volt, eddigi pályáját abban hagyja és férjhez menend Asztalos N. pécsi első rangú ügyvédhez.

F. hó 27-én a magyar színtársulat bucsúelőadását tartotta és városunkat elhagyta. Mily képzeletet viz magával az újvidéki magyar közönség felett, gondolhatni. Nem hiszem, hogy egyhamar magyar színtársulat fog ide vergőgni, mert — no spongyát rá — „Longum ite rest per praeceptua, breve et effica per exempla.“

B. I.

A Krivaja.

Van zsandárunk elég, van a kerületnek egy igen tisztelt szolgabírója, a községekben mindenütt van öregbíró, kisbíró, hadnagy s többféle csend- és rendfőtartó tényező, és mind a mellett a telecskai dombok völgyében Paesértől Szenttamásig egy hitvány csavargó egész szabadon garázdálkodik. A személy, de különösen a vagyon biztonság ennek következtében rossz lábon áll. E csavargó a névmagyarosítás divatba jötte előtt közönségesen Krivajának nevezetett, mióta azonban csak 50 kr kell, hogy a Stern — Szilágyi, a Schattlesz Bodrogi, a Spitzer Rónai, a Rosenkopf Jenőfi, a Goldstein Garai lehessen; azóta ezen úton álló is magyar lett és Bácsérnek hivatja magát.

Hogy nem közönséges gonosztevő ezen Krivaja-Bácsér, onné is kitetszik, mert elfogójának nem 1000 frt biztosított, mint a híres Spangáé, hanem netto 50,000 frt. Csak hogy persze eddig nem találkozott, a ki ezen összeget hajlandó volna megadni.

Hogy azonban a t. olvasó az említett név alatt ne képzeljen magának valami dícső Macsvánszki-utódot, sietek kijelenteni, hogy a szóban forgó Krivaja vagy Bácsér nem más, mint egy büzös vízű, kénye kedve szerint szántóföldek közt csavargó s az utakon is megálló patak, mely Paesér fölött eredvén, Paesér, O-Morovica, Bajsa, Kis Hegyes, Szeg- és Feketehegy községeken keresztül folyván s utközben a dombokról lefutott esővizet magába szedvén, Szenttamásnál ömlik a Ferenc-csatornába.

A mint beszélük, e patak, a régi vizszük időben valóságos áldás volt az általa érintett községekre

nézve, de mai napság a jó barátból ellenséggé válva, valóságos ostora e vidéknek. Több száz hold első minőségű földet önt el s lesz hasznavehetlenné. A gyönyörű gabona földek most valamennyi — annyi nádat és sok vízi növényt teremnek, mely semmire sem való. — A községekben a merre csak elhalad romba dőlnek falkerítések és házak. A lakások oly nedvesek, hogy az ember csodálkozik, hogy a benne tartózkodók még eddig el nem rothadtak. Egyik vagy másik községben évenként esik ember-élet is áldozatul e pocséta miatt; majd gyermekek, majd jó fejtel botorkáló emberek fulnak bele. Ha vize a naptól fölmelegszik, megposhad s esténként „gőzfátyolt usztat az éren;“ annyi ember kap moc-árlázat tőle, a mennyi csak élvezi dögleletes illatát. Előre is borsózik a hátam.

Haszna a kevés nádton kívül abban áll, hogy évenként néhány száru csukát szolgáltat. Békában azonban annyira gazdag, hogy ha a vízparti lakók egy új kereset-ágra a békászatra határoznak el magukat, az új iparral egész Taliánországot eláraszthatnák. Az egyszeri bíró a ketyegő fene elpusztítására azt doboltatta az utcasarkokon:

„Bíró uram parancsolatja,
Kiki miként az inát bírhatja,
Siessen ásóval, kapával, vasvillával,
Sárkányt húzni és megnyúzni!“

A fölhívásra csak úgy özönlött a nép a veszedelmet elhárítani a községtől. És szerencsésen sikerült is agyonbunkózni a végzetessé válható ketyegő fenét — a zseborát.

Igaz, régen történhetett ezen eset, a nép azóta okosabbá lett; de épen azért igen-igen sok ember vállalkozott a munkára, a Krivaja-Bácsér mederbe szoritására, hogy házacskáját az összedőléstől megmentse, hogy megszabaduljon az évenkénti kerítés csinálás kellemetlen munkájától, hogy darabka földjét vagy kertjét, mely két keze után egyedül kereset forrása, ármentesítse, hogy szeretett családjától az öldöklő angyalt, a különféle, halálhozó be-egségetek távol tartsa, ha a megye a Krivaja-Bácsér által érintett községeknek a megyei közmunka fejében a nevezett víz lecsapolását elrendelné.

Pár éve annak, hogy a Krivaja-Bácsér vízének lecsapolását tervező bizottság megalakult Kis Ábel hegyesi földbirtokos elnöke alatt, de eddig azonkivül, hogy a bizottság meghallgatta a mérnöki véleményt, egyéb eredménnyel nem dicsekedhetik.

A Krivaja-Bácsér esése állítólag 25 méter és így a sebes lefolyást eszközölni nem volna nehéz munka. De pénz kellene hozzá, még pedig valami 56,000 frt, ha több nem. Ezen összeget az érdekllett hét község közt felosztva, 8000 frt esnek mindegyikre. A mi az általa nyert előnyt tekintve egy-egy községre nézve nem is pénz. Komolyan számító férfiak állítják, hogy a lecsapolás után következő első évben kifizetné az ármentesített terület a ráfordított 8000 frtot minden egyes községnek. És ez nagyon valószínű. De tegyük föl, hogy 5—10 év alatt fizetné ki magát a vállalat, még akkor is hasznos dolog volna a lecsapolást minél előbb megkezdeni, nemcsak egészségi és szépségi, hanem gazdasági szempontból is.

Hat-nyolc éve csak annak, hogy a Krivaja-Bácsér ily galádul viseli magát, azelőtt szépen megfért a medrében. Egy idő óta azonban a medrét káka, sás, nád nötte be, minek következtében a meder eliszaposodott és a lefolyás tetemes akadályt szenvedett. Ha a meder ki nem tisztítatik emberi kéz által, nincs rá kilátás, hogy a lefolyás ezután magától könnyebben fog történni, sőt ellenkezőleg arra, hogy napról-napra mindinkább akadályoztatva lévén, a víz mindig nagyobb-nagyobb kárt tesz úgy a szántóföldeken, mint a községekben. Itt is áll a közmondás: A mit megtehetsz még ma, ne halaszd azt holnapra.

Hallottam ugyan kifejezve azon aggodalmat, hogy az ázott meder egy év alatt beiszapodnék s nem érne célt az ember.

Hogy lassú viz partot mos, igaz; de valószínű-
lennék látszik, hogy azon víz, mely évtizedeken keresztül folyt medrében és csak évtizedek hosszú sora után lett akadályozva lefolyása, hogy az a víz kitisztított medrét egy év alatt beiszapolja.

Még az utcákon ázott árok sem szokott közönségesen egy év alatt annyira elromlani, hogy a víz le ne folyhasson rajta.

A ki ismeri a garai sóstó lecsapolására készített hosszú és mély árkot, mely több év letorgása alatt úgy szolván semmit sem romlott, az alig hitheteli el magával, hogy a Krivaja-Bácsér medrét évenként kellene újra ásni.

Ha pedig csak javítani kell évenként, a mi épen nem valószínű, ez nem kerül ezrekbe s az ármentesített terület jövedelmének 1%-ja is untig elég e célra.

A nyár beálltával, mikor a víz legkisebb, az ásást meglehetne kezdeni. A Krivaja szabályozó bizottság t. elnöke azon reményben él, hogy e munka még a jelen évben megkezdetik.

Hogy való-e ez vagy álom,
Ha élek, hát majd meglátom.

Fidél.

MIKOR A NAGYTISZTELETŰ ASSZONY HINTÓT VETT.

Írta: H a j a b u s z a.

Az „uram öcsém“ leskártyája a világi élet mindenféle apróságos gondjait, elnyújtózza heverészett a diványon. — Uram öcsém alatt tessék érteni olyanforma közlést, a ki nem diák már, de még nem is ember, — tehát káplán. A „diván“ alatt meg nehogy valamiképpen az egyháztanácsot tessék érteni, (melyet presbiteriumnak neveznek) mert az nem egyéb, mint egy három nemzedéket végig szolgált, sokat tapasztalt, padlásra került jószág, mely igen takaros lehetett az utolsó Rákócy idejében, hanem min tán mai napság semmi okos célra nem használható; annál fogva jó a káplán szobába. — Sokkal szélesebb, semhogy egy rengeteg tudománytól megsoványkodott ifjú kényelmesen ülhetne rajta és sokkal kurtább, semhogy a tiszteltes ur hosszúságának egész mivoltában alapos fekvést találhatna annak csikós kebelén; minél fogva karszékkel pótoltatik annak rövidsége, mely kar-

szék tizenöt egész centiméterrel magasabb levén a divány felületénél, a káplán sokat gyalogolt szárjai látszólag megtörnek térdben, mint például megtörik a vízbe dugott pálcá

Tehát az „uram öcsém“ heverészett kéken bodorodó füstöket eregetve a finom „dorogi“-ból, melyet a principálistól requirált. Épen azt számítottá ujjain, hogy hány „középlény“ figurál még előtte a névsorban, midőn csak betágit hozzá a Roza szolgálo, hogy tessék feljönni — hivatik. — „Mán megen“ mordult el bosszankodva füstbe borult ajka. Igaz, hogy még az nap egyszer sem hivatott, hanem hát szokásuk ezeknek a keserü lényeknek minden lehető alkalommal az elmondulás. — Fölszedé azért magát a divánról s próbált léptekkel indula föl parancsnoka elé. Utja azon szoba ablaka előtt vezetett el, mely szobát a nagytiszteletű ur leánya — Aranka — boldogított jelenlétével, lakozván abban, mint valami aranyos stiglinc a kalitkában. Az uram öcsém nem is állhatta meg, hogy sóvár pillantást ne vessen az érzéketlen ablaküvegen át a titokzatos szobába, mint például nem állhatja meg az iskolás gyerek, hogy a palánkon keresztül epedő áhítattal ne pislantson az éredő kajsziu barackra. Ott a baloldali hóna alatt sebesebb ütemben is kezdett mozogni valami, amit pocták szívnék neveznek.

Végre beérkezett főnöke szobájába. Ott épen esaládi conferentia volt, melyben rendezen az uram öcsém véleményét is kiszókták kérti Mert bátor a nagytiszteletű ur a dogmákban rettenetes jártassággal bírt, sőt a tanügyi bizottságnak is tagja volt, mindamellett a gyakorlati élet oldalához töbet konyított a káplán. (A nyomorúság igen jó tanító mester.) Tehát conferentia volt. Ott ült a nagytiszteletű asszony egy újabb kiadású diványon. Arcán határozott kifejezésekben tükröződött a bizonyos diadal előérzete. Kezében a takarékpénztári könyvecskét tartott, mikor beszélt, azaz gestált s adott nyomatékat szavainak, — mely eszközzel bizonyára minden szóbeszédnek nyomatékot lehet adni. Mikor egyszer-egyszer lelkesebben védelmezé határozati javaslatát, olyankor a divány fekete háta csak úgy hullámzott nagytiszteletű termete alatt, mint hullámlik például a folyam szöke háta a rajta himbáló esónak alatt. — A nagytiszteletű ur kezeit hátrátéve járt föl s alá a szobában olyan érzelmek közt, mint a hadvezér, aki körül van véve az ellenségtől s azon gondolkodik; merre vágja ki magát? Mert valójában körül is volt véve. Fontosabb kérdés volt ott napirenden mint a zsidókérdés, nem kevesebbről lévén szó, mint-hogy egy hintó vétessék, mely a nagytiszt. asszony kebelvágynak netovábbját képezé, mely a megszorult butorkereskedő által van áruba bocsátva, annál fogva olesón lehet hozzá jutni. A javaslat mellett küzdő érvék legfontosabbika volt, hogy a patikárusék, sőt már a pénztárnokéknak is van hintójuk, ilyen esetben pedig véghetetlen kompromittáló és eltérhetetlen egy nagytiszt. asszonyra nézve, hogy azt nélkülözze.

— De édes lelkem — bárkodott merészkedni a nagytiszteletű ur — ha eddig ellehetünk nélküle hát...

— Eleget szenvedtem én a miatt, az areom is égett, mikor ezen a csipp-csopp ócska kocsin találkozottam a patikárus hintójával, hanem te nem akarsz semmit megtenni az én kényelmemért, te úgy sem ülsz rá, itthon morfondirozol, vagy elindulsz s gyalog kímély a szőlőbe — mindig is rettegek, hogy valami baj ér az uton — de hogy a családodnak valami örömet szenved, azt nem értem még tőled, sok fáradságomért bizony nem ezt érdemlem.

— De hát mamácska, nem talárod te azt — ugyszólván — illetlennek, hogy mi hintón járjunk. Igaz-e uram öcsém — mit szól hozzá?

— Hát könyörgöm, biz az nagy uraknak való, aztán abba szép lovak kellene, meg parádés kocsi.

— Az csekélység — replikázott a nagytiszt. asszony — a kocsinak veszünk csikós, mosó ruhát, az olesó; nyárra jó lesz neki, télen úgy sem megyünk sehova. Aztán, hogy illetlen volna? — Hát mivel különbek azok mi nálunk? — Semmivel, hiszen apádnak is volt hintója, mikor esperes volt.

— Ugyan hadd él, az nem hintó volt, hanem egész delizsánc, még II-ik József császár korából, úgy kapta a gróftól ajándékba.

— No én kimondom, hogy nem rázatom, töretem össze magam azon a rossz kocsin, inkább nem megyek egy tapodtat sem, ki sem lépek.

— Nagyon helyesen teszed lelkem. Jól van. Eladjuk a lovakat is. Nem nekünk való, sokba kerül. Igaz-e uram öcsém?

— Hát könyörgöm, a ki garázdálkodást nem folytat, biz annak drága a lótarás, hogy egy párszor a szőlőbe kiránduljunk, azért nem érdemes tartani.

— Igaza van uram öcsém. — Ugy örült, hogy valaki pártját fogta — Látod mamácska, minek is volna az nekünk. Öregek vagyunk már. Mennyit megtakarítottunk, ha kocsira, lóra, cselédre nem kell költenünk?

A nagytiszt. ur már már lecsendesíté lelete párja érzelmeinek hullámzó tengerét s közel állott a dolog ahoz, hogy az egész kérdés levétesse a napi rendről, midőn a nagytiszt. asszony váratlanul segédesapatot kapott, t. i. a hangos szóváltásra bejött Aranka. Mikor a káplán mellett elshuhant, mint egy galamb, olyant sóhajtott (t. i. a káplán), hogy még a vaskos mátrikula lapjai is rezegtek, mint a nyárfalevél. No ellene már nem tudott a nagytiszt. ur milyen sánc mögé bujni. Mikor megérté a dolog mivoltát, elővéve ékesszólási tehetségét, hogy hát biz az nem is szép a papától, minden „csekélységet“ megtagadni, hogy neki mondta már Janka is mért nem beszélük rá a papát, s elfogva ő már most nem is fog addig békét hagyni, míg hintó nem lesz. Ez a kis kocsi úgy ráz, hogy csak úgy szaladoz az emberben a lélek, a multkor is csupa sár lett az ujdonat új bordó-ruhája.

Olyan szépen járt az a kis haragudni akaró ejka, hogy az uram öcsém kész lett volna a hintó mellé négy lovat is megszavazni valamelyik urasági ménesből.

De hát mond csak édes kis lányom, mikor álmodtatók ti azt a dolgot, hogy minden áron hintón kell parádoznotok? — Lássd az nem nekünk való, a tiszteltes ur is azt mondja. — Igaz-e uram öcsém?

De mielőtt megnyithatta volna imádkozásra termett száját, egy üdvezítő tekintet esett rá Aranka szeméből, melynek fele kérés, fele parancsolás volt, és e tekintet annyira kizökkenté független állásából a tiszt-

teletest, hogy a hintó párttal rögtön fuzionált s filozofusi határozatlansággal hebegte: — Hát hiszen... én részemről... mindamellet... szó sincs róla... a kényelem nagyon kívánatos... bizonyára Aranka kisasszony... kár a bordó ruha... ámbátor a katolikus pap is hintót tart, pedig csak simplex pap... egyébként amint nagytiszt. urnak méltóztatik akarni.

— Gyilkos fogantatta. Uramöcsém sem így beszélt az imént. Látja, hogy én nem akarom.

— De kedves aranyos apikám, csak ezt az egyet tegye meg a kedvemért.

— Nem teszem. Nekem nem fogtok parádézni. Én nem dobom ki a pénzt haszontalanságra. A ki utazni akar, üljön a gőzösre, a ki kocikázni akar, menjen gyalog. Sőt eladom azt is a mi van; kocsit, lovat, nekem nem eszi itt hiába a zabot. Mennyi hiába való költség! Bizonyosan libériás kocsist is akartok, látom a szemetekből, majd én fizetem, hogy lopjon aztán, új szerszám is kell. Mennyibe kerül az? igaz-e uramöcsém?

— És a nagy hatalmas ember, aki harminc ekleziának parancsolt, szintekérvő pillantást vetett jámbor segédjére, hogy támogassa. Hajh de Aranka is vetett rá egy menyországba robbantó tekintetet, mely boldogabbá tette az uramöcsémét, mint egy zsíros halott.

— Hát hiszen — könyörgöm nem épen elkerül hetlenül, mulhatlanul jár ez sok költséggel. A hintó eltart egy ember éltéig, megvan értéke mindig, a kocsist, ha figyelemmel kísérjük, nem lop, — sőt kétség kívül szép, ha saját hintóján járhat lakai

— Uramöcsém is olyan mint a csicsóka, a mely se nem krumpli, se nem alma.

— Jól van — szólt a nagytiszt. asszony hatalmas vágást mérve a levegőre a takarékpénztári könyvecskével, — ha te eladod a kocsit, lovat: én eladom a szőlőt. Mi hasznót látunk belőle, ha még annyi bor terem is, elfogy ilyen háznál! — Azért kuporgattam én fáradhatlanul, hogy vénségemre se legyen egy kis nyugalmam? (A nagytiszt. asszony nyugalmát a hintóval azonosította). Ha én olyan lettem volna, mint mások, most semmik sincs, hanem te azt mind nem veszed tekintetbe, te a családodért nem áldoztál soha.

— Nem ezt érdemlem én öreg napjaimra. Arca remegni kezdett, zsebkendőjét elő vette sazzal igyekezett a szeméhez ferközni. Aranka is illesztgette már biboros ajkait hogyan lehetne leghatásosabban pityeregni, mit látva a káplán, kész lett volna már saját hátából hasítani ki egy hintót. Az öreg ur hallgatva állt egy darabig, mint a tépelődés, végre félve az érzékenység már-már kitörő árjától — nagy rezignációval mondá: — No hát ne csináljatok itt spectaculumot, ne ronsátok

el a napomat, tegyetek a mit akartok, nem bánom, vegyetek meg egy egész kocsi-gyárat. Tegyetek koldussá, csak hagyjátok békét!

— Tudtam én, hogy beleegyezik kedves apuska — csicseregett a szép leány és nyakába akasztá magát apjának és rakta a csókot annak tisztas arcára száma nélkül, minek láttára a káplán ökölnyi nagyokat sóhajtott.

— Jól van jól no, — mond szelidülve — hagyjátok nekem békét. Vegyék meg. Majd uramöcsém elmegy, ő jobban ért hozzá, de alkudjék azzal a tapeírussal — érti-e? Ezzel vége lett a fontos tárgyalásnak. A kimenetnél Aranka esdő pillantással sügta a káplánnak: édes tiszteletes ur vegye meg minden áron.

— És ilyen mondas után bizonyosak lehetünk arról, hogy meglesz az a hintó vége. — Azt mondta neki, hogy „édes”. — Soha az öreg szülején kívül másol nem hallotta ezt a szót. Büszkén távozott cellájába azon tudatban, hogy a családnak most ő a Mentora. Ott rázúdítá magát a fenn említett diványra, lábát kétféle veté, csak azt sajnálta, hogy nem vetheti három felé e boldog nap emlékére szivarra gyújtott.

A nagytisztelőt ur pedig mélyen töprengett azon, hogy mi minderre ráveszik őt, kizsákmányolva gyengeségét. Biz úgy van az. A nő uralom hatalmas. Ha Cato a római nők szereplését következő szavakkal jellemző hajdan; En uralkodom Görögország felett: házamban és fölöttem feleségem uralkodik; ő azonban akaratossá fiacskája befolyása alatt áll s így nem én, hanem fiam ura Görögországnak: akkor a nagytiszt. ur helyesen mondhatá, hogy: „En parancsolok a tractusnak, nekem parancsol a feleségem; őt azonban a kis lányom dirigálja; ennél fogva a lányom parancsol a tractusnak.”

Délután ünnepélyesen bevonult a hintó a parochiára. No azt az örvendezést látni! Ugy körülöfögték mint valami kedves rokont. Nem örültek egy a trojiaiak, mikor a falovat becipelték. Még a nagytiszt. ur is kezdett kibombolkozni a haragos mogorogóvárság nehéz buundájából... Szép egy állat is volt a hintó, olyan kék színű, mint az ibolya. Aztán milyen fajú bőrökkel volt behuzva minden része, a hátsó ülésben duzzadó ványos, ah azon ülni egy óráig fölér egy éjszakai józú álommal. Aztán milyen helyes rugókra jár mindene, eltart egy századig, hiszen csupa vas.

— Hát ezek az egymáson könyökölő vaspálcák mire valók? — No hát hogy azzal föl lehet huzni az egész hintó tetejét, ha például esik — magyarázá a káplán — s akkor mintha csak a vorcimberben ülne az ember.

— Né, a hintó oldalfalán zseb is van, a bizon-

valóságos zseb, ugyan már mit tehetnek abba? — Hát ez a fityegő micsoda, mire való itt?

— Arra — vélekedik a káplán — hogy az ember beleakasztja a karját, mikor szunyókálni akar s így biztonságban alszik; épen mint a hollandiai kormákban egy keresztül kifeszített kötéltre függesztik magokat honaljuknál fogva a vendégek s ugy alusznak, t. i. olyan vendégek, kiknek számára az egész Hollandiában nem vetettek ágyat.

— Ejnye, de tudja uramöcsém, tán már próbálta is, járt ott?

— Nem biz én, könyörgöm, hanem láttam valamikor lefestve a „Vasárnapi Ujság”-ban.

A jámbor tekintetű haragzó és siket bojtárja is mély áhitattal nézték körül az új portékát, szinte féltek megérinteni kezeikkel, nehogy elpiszkolják, mert minden személyek és dolgok között ez áll most legnagyobb becsben a parochián. Egyszer merészelt is hasonlítani tenni, mondván, hogy mikor az ő bátyja a főrnál kocsiskodott, annak is épen ilyen hintója volt, de hirtelen belátván, hogy sértést követett el, rögtön kijavítá: de még sem volt az ilyen szép.

(Folyt. köv.)

NYILTTÉR. *)

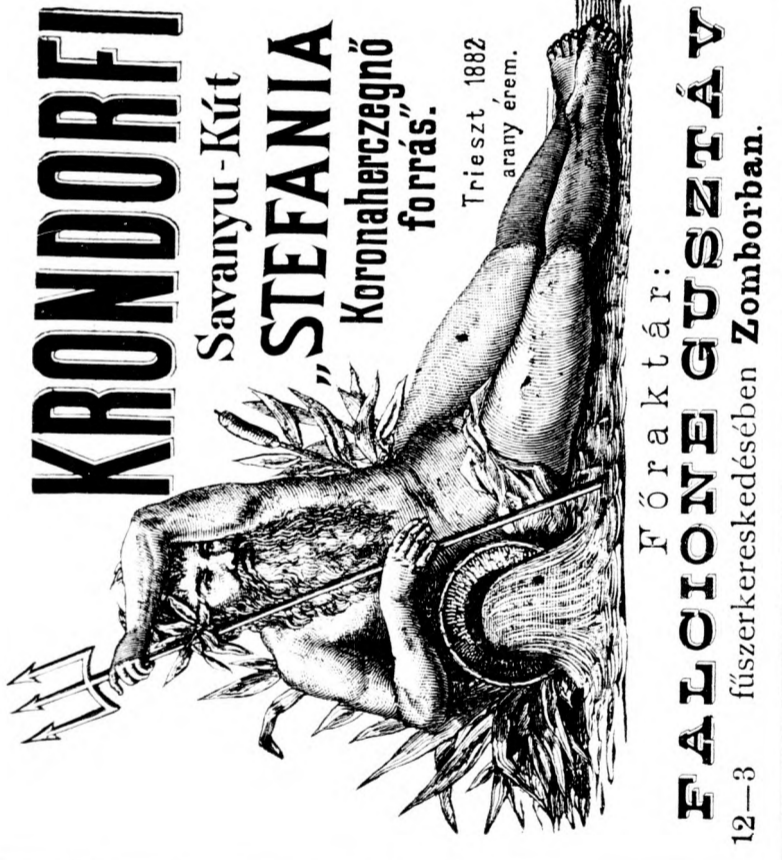
SALVATOR
első rangú vasmentes savanyúvíz,
lithium és bornátriumban gazdag forrás, orvosi tekintélyek által a légző és emésztési szervek hurutos bántalmainál rendelve; — kiváló szer a kököshéj-, hólyag- és vese-bajoknál. **Borral használva igen kellemes üdítő-ital.**
Kapható ásványvíz-kereskedésekben s legjobb gyógyszerárterekben.
20-4 Salvator-forrás-igazgatóság Eperjesen.
Budapesten főraktár **ÉDESKUTY L.** urnál.

*) Az e rovatban közlöttékért nem vállal felelősséget a szerk.

Felölös szerkesztő: **Dr. MOLNÁR ISTVÁN LAJOS.**
Laptulajdonos és kiadó: **Bittermann Nándor.**

HIRDETÉSEK.

KRONDORFI
Savanyu-Kút
STEFANIA
Koronaherezegő forrás.
Trieszt 1882
arany érem.
Főraktár:
FALCONE GUSZTÁV
12-3 fűszerkereskedésben Zomborban.

Fehérnemű-varrást és himzést
úgy nemkülönben
előnyomást
a legújabb mintákkal elfogad
6-1 **özv. JUBA BETTI**
a Zrínyi-utca özv. Sztanojevics-féle házában,
pontos szolgálat és jutányos ár mellett.

MATTONI-FÉLE
GISSHÜBLER
legtisztább égvényes
SAVANYU-KÚT
legjobb Asztali-és üdítő ital,
kítőnő hatásának bizonyított köhögésnél, gége bajoknál,
gyomor-és hólyag hurutnál.
ÉDECSEK (az emésztés elősegítésére).
Mattoni Henrik, Karlsbadban (Csehország).

1050. sz.
tk. 1883.
Árverési hirdetményi kivonat.
A zombori kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Mayer Jakab gombosi lakos végrehajthatónak Krieg Antal apatini lakos végrehajtást szenvedő elleni 972 frt tőkekövetelés és járulékai iránti végrehajtási ügyében a zombori kir. törvényszék területén lévő Apatinban fekvő az apatini 18. sz. tjkvben A. I. alatt foglalt Krieg Antal nevén álló 18. hrsz. 29. ö. i. számú ház és beltelekre az árverést 1192 frtban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1883. évi június hó 6-ik napján delelőtti 9 órakor az apatini község házában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladni fog.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlan becsárának 10 %-át vagyis 120 frtot készpénzben, vagy az 1881. LX. t. c. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881-ik évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Zomborban 1883. évi március hó 15. napján.
A zombori kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság.
Hoffmann, **Széchenyi József.**
kir. törvénzségi jegyző. kir. törvénzségi elnök.

Csász. kir. szabadalm. cseplőgépek
csak egy forgattyútengellyel.
Képes gőzfogvasztás, nagy munkaképesség.
Leggyorsabb és legkisebb szerkezet.
Járása könnyű s nyugodt. Személyzetben s olajban jelentékeny takarítás. Fizetési feltételek kedvezők. Árjegyzék ingyen.
Leop. Robicsek & Herzog. Wien, Praterstrasse 50.
Gyári raktára mindenféle mezőgazdasági gépeknek.
Zombor 1883. Bittermann Nándor könyv- és könyvnyomtatás.

Pályázat.
A prigl.-szt.-iváni német-magyar tannyelvű községi elemi népiskolánál előléptetés következtében üresedésbe jött osztálytanítói állás betöltendő. — Ezen állomás évi járandóságai: 450 frt készpénz, 5 öl kemény tűzifa és megfelelő szabad lakás, kis kerttel.
Pályázók felszólítanak, kellelőleg felszerelt kérvényeiket **folyo évi június hó 10-ig** a helybeli községi iskolaszékhez beküldeni.
Prigl. Szt.Iván, 1883. évi május hó 10-én.
3-3 **Az iskolaszék.**

Árverési hirdetményi kivonat.
A zombori kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Müller Vilmos végrehajthatónak Alföldy Vilmos végrehajtást szenvedő elleni 21 frt tőkekövetelés és járulékai iránti végrehajtási ügyében a zombori kir. törvényszék területén lévő a zombori szállásokon fekvő a zombori 6051 sz. tjkvben A. I. alatt foglalt 20739, 20740, 20743, 20745 hrszamu 1 hold 1476 ¹²/₁₀₀ ölnyi fekvőségből Alföldy Vilmost illető felerészére az árverést 233 frt 50 krtban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlan **az 1883 évi augusztus hó 10-ik napján delelőtti 10 órakor** ezen kir. törvényszék telekkönyvi hivatalában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladni fog.
Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlan becsárának 10 % vagyis 23 ft 35 kr készpénzben, vagy az 1881. LX. t. c. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november 1-én 3333 sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. évi LX. t. c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.
Kelt Zomborban, 1883. évi ápril hó 5. napján. A zombori kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság.
Dr. Millássevits, **Széchenyi József.**
kir. tvszéki jegyző. kir. tvszéki elnök.

Hirdetmény.
Temes megyéhez tartozó 431 katastrális holdból álló, a vasut pályától csak 20 pernyi távolságra levő birtok, vetéssel együtt, vagy ezen kívül, szabad kézbeli előnyös feltételek mellett eladandó.
Ezen földösszeség 290 hold kaszáló, a maradvány jó szántóföldből áll. E szántóföld kavicsos ut mellett fekszik, mellette gazdasági épület található, a közellevő több nagy városokban nevezetes marhavásárok tartanak meg.
A banknak 20,000 frt követelése 6 1/4 % kamatfizetés kötelezettsége mellett átvehető, a vételpénzmaradvány pedig megalkuvás szerint kifizetendő.
Az említett birtok, több évre haszonbérbe is adandó.
3-2
Értekezhetni **KIRILOVICS JÁNOS** urnál
ZOMBOR, aranygerenda utca 46. házzszám.